

maj 2008

NOVOSTI

Regionalna razvojna agencija za regiju Centralna BiH

U ovom broju:

- SEMINARI ZA OPĆINSKE RAZVOJNE TIMOVE
- ZAPOČEO PROCES AŽURIRANJA SOCIOEKONOMSKE ANALIZE ZA REGIJU CENTRALNA BIH
- REZ AGENCIJA ORGANIZIRALA PRIVREDNE SUSRETE SA FIRMAMA IZ HOLANDIJE
- POSJETA SAJMU FIERAGRICOLA U VERONI
- ODRŽAN SEMINAR NA TEMU «KAKO ORGANIZIRATI NASTUP NA SAJMU»
- POČETAK OBUKE IZ PODRUČJA CNC TEHNOLOGIJA OBRADJE DRVETA
- SVEČANA PROMOCIJA STUDIJE OPRAVDANOSTI USPOSTAVLJANJA INDUSTRIJSKIH/POSLOVNIH ZONA U REGIJI CENTRALNA BIH
- REALIZIRAN PROJEKT UNAPREĐENJA RAZVOJA POLJOPRIVREDE U GORNJEVRBASKOJ REGIJI
- DODIJELJENI CERTIFIKATI ZA USPJEŠNO ZAVRŠEN PRVI SEMESTAR CISCO AKADEMIJE
- REZ AGENCIJA ORGANIZIRALA KURSEVE POSLOVNOG ENGLSKOG JEZIKA
- ODRŽAN SEMINAR «SPREMNOST ZA IZVOZ»

SEMINARI ZA OPĆINSKE RAZVOJNE TIMOVE

U cilju jačanja kapaciteta lokalnih nosilaca ekonomskog razvoja, REZ Agencija je u februaru započela program obuke namijenjen općinskim razvojnim timovima iz svih 16 općina regije Centralna Bosna i Hercegovina pod nazivom "Upravljanje projektnim ciklusom - primjenjeni pristup po metodologiji Evropske unije".

Edukaciju pohađaju članovi općinskih razvojnih timova iz regije Centralna BiH, koji broje preko 100 općinskih službenika i predstavnika nevladinog sektora.

U okviru prvog ciklusa polaznici su na trodnevnim seminarima upoznati sa metodologijom pripreme projektne aplikacije, budžeta i logičkog okvira za pripremu prijedloga projekta.

Prvi krug edukacije je organiziran u Bugojnu za predstavnike općinskih razvojnih timova iz općina Bugojno,

Travnik, Novi Travnik, Donji Vakuf i Gornji Vakuf-Uskoplje. U Tešnju je održan seminar za općine Tešanj, Teslić, Doboj Jug i Usora, dok je u Zenici održan seminar za općine Zenica, Busovača, Kakanj, Vitez, Maglaj, Žepče i Zavidovići.

Planirano je da se kompletan ciklus obuke, koji još obuhvata implementaciju projekata, monitoring i evaluaciju, završi do kraja juna 2008. godine

Učesnici seminara su izuzetno zadovoljni, kako izborom tema, tako i načinom na koji se one prezentiraju.

Evo šta o obuci kažu neki od učesnika:

„Za mene lično su ova tri dana edukacije napokon dobro i kvalitetno utrošeno vrijeme. Nisam od onih koji olako svoje vrijeme daju drugima ali je druženje i slušanje predavača bilo zaista pozitivno i, nadam se, uskoro učinkovito. Predavanja su jasno, jednostavno i na jedan lagan i nena-metljiv način prezentirana, iako je tematika veoma teška, pogotovo za nekoga ko je prvi put sluša. Zahvaljujem se REZ Agenciji na organizovanoj obuci i nadam se da ću ovo ili slično iskustvo imati priliku uskoro ponoviti“,

Mr.Sci. Irfan Hasagić

„Zahvalan sam na ukazanoj mogućnosti za edukaciju i vašem profesionalnom odnosu. Učenje je put do znanja, a sticanjem novih znanja mogu se riješiti problemi na koje nailazimo obavljajući određene poslove. Trodnevna obuka u REZ Agenciji u Zenici je put sticanja znanja o procedurama koje su nezaobilazne“.

Kasim Alajbegović

Detalj sa seminara za općine Busovača, Kakanj i Zenica

ZAPOČEO PROCES AŽURIRANJA SOCIOEKONOMSKE ANALIZE ZA REGIJU CENTRALNA BIH

Na sastanku, održanom 06. marta 2008. godine u prostorijama REZ Agencije, 16 općinskih predstavnika iz regije Centralna BiH, započelo je proces prikupljanja statističkih indikatora za empirijski okvir ažuriranja socio-ekonomske analize regije Centralna BiH po metodologiji preporučenoj od strane EU RED II (Program regionalnog ekonomskog razvoja Evropske unije).

Socioekonomska analiza ima za cilj da stvori uslove potrebne za ažuriranje regionalne strategije razvoja regije Centralna BiH, koja će obuhvatati četverogodišnji period od 2008. do 2012. godine. Regionalna strategija razvoja predstavlja ključni dokument sistemskog pristupa razvoju regije Centralna BiH.

REZ AGENCIJA ORGANIZIRALA PRIVREDNE SUSRETE SA FIRMAMA IZ HOLANDIJE

U Zenici su, u organizaciji REZ Agencije, u periodu od 03. do 05. aprila 2008. godine održani, treći po redu, privredni susreti bosanskohercegovačkih i holandskih kompanija pod nazivom "Connecting Markets". Cilj ovih susreta je uspostavljanje poslovne suradnje holandskih i domaćih privrednika kroz upoznavanje holandskih preduzeća sa mogućnostima investiranja u BH privredu, kao i podsticanje izvoza iz regije Centralna BiH. Ovaj značajni događaj je jedna od aktivnosti projekta „Podrška izvozu i stranim ulaganjima u regiji Centralna BiH“ (REXIS – Regional Export and Investment Support), koji finansira Ambasada Kraljevine Holandije u BiH.

Ceremonija svečanog otvaranja privrednih susreta kojoj su, pored preduzeća, prisustvovala i mnoge zvanike iz javnog i političkog života, održana je 03. aprila.2008. u hotelu „Zenica“. Prisutne su pozdravili Amela Malićbegović, direktor REZ Agencije, ambasador Kraljevine Holandije u BiH Njegova ekscelencija Karel E. Vosskübler, premijer Zeničko-dobojskog kantona Miralem Galijašević i načelnik općine Zenica Husejin Smajlović. U uvodnom dijelu također su se obratili i predstavnici Agencije za promociju inostranih ulaganja u BiH (FIPA), Agencije za promociju izvoza BiH - BHEPA / VTK i Ambasade Kraljevine Holandije. Tom prilikom su prisutnima predstavljeni privredni potencijali BiH, te usluge koje ove institucije mogu ponuditi preduzećima u poslovanju sa ino-partnerima.

Ranije organizirani privredni susreti između holandskih i bosanskohercegovačkih privrednika dali su konkretne rezultate u vidu zajedničkih ulaganja, izvozno-uvoznih ugovora i slično. Do sada je, uz pomoć REZ Agencije, sklopljeno 114 ugovora između domaćih i holandskih preduzeća, od čega 32 izvozna projekta iz BiH. Realizirano je i 7 direktnih holandskih investicija u mala i srednja preduzeća na području regije Centralna BiH, vrijednosti od 12,6 miliona KM.

Na ovogodišnjim susretima učestvovalo je 12 holandskih i 35 domaćih preduzeća, pretežno iz sektora građevinarstva, metaloprerađivačke, drvoprerađivačke, inženjeringa, poljoprivrede i prehrambene industrije. Održan je 91 bilateralni sastanak i očekuje se da će najmanje njih 12 rezultirati konkretnom poslovnom suradnjom. Holandski privrednici su posjetili pogone 9 domaćih firmi, kako bi se na licu mjesta upoznali sa proizvodnim mogućnostima BH kompanija.

FACILITY – internacionalizacija malih i srednjih preduzeća

POSJETA SAJMU FIERAGRICOLA U VERONI

U februaru 2008. godine predstavnici REZ Agencije su posjetili međunarodni sajam poljoprivredne mehanizacije, usluga, veterinarstva i poljoprivrednih proizvoda FIERAGRICOLA. Ovogodišnji, 108. po redu, sajam FIERAGRICOLA, je održan u periodu od 07. do 10. februara u Veroni, Italija.

FIERAGRICOLA je jedan od najvećih poljoprivrednih sajmova u Italiji, koji se organizira svake druge godine. Ove godine na sajmu se predstavilo 1.230 izlagača iz 24 zemlje svijeta. Kompletan repro lanac u poljoprivredi je bio zastupljen, od hirurgije u veterini, preko proizvođača pesticida i mineralnih đubriva, do proizvođača poljoprivrednih mašina, opreme i objekata. Na stočarskoj izložbi prezentovano je 750 životinja. Organizatori su upriličili preko 100 seminara, kongresa i radionica. Posebnu pažnju je privukla manifestacija «Svijet bioenergije» na kojem su bile prikazane sve trenutno raspoložive tehnologije za dobijanje energije iz produkata poljoprivrede.

Osim predstavnika REZ-a, sajam su posjetili i predstavnici tri preduzeća iz regije Centralna Bosna i Hercegovina, koja posluju u oblasti poljoprivrede i proizvodnje hrane: ITC d.o.o. Zenica, Ovnak d.o.o. Vitez, poslovna jedinica Travnik, i Bosna-vet d.o.o. Zenica.

Za BH preduzeća su upriličeni i poslovni susreti sa italijanskim partnerima. Italijanska preduzeća su poka-

zala veliki interes za suradnju sa BH privrednicima, pa se očekuje da će ovi susreti uroditi i konkretnim rezultatima u narednom periodu.

Predstavnici REZ Agencije su posjetili i regiju Apulia i održali nekoliko sastanaka sa udruženjima privrednika u gradovima Bari, Barletta i Lecce, te prezentirali regiju Centralna BiH i mogućnosti za privrednu saradnju. Italijanski privrednici su pokazali izuzetan interes za uspostavljanje poslovne saradnje sa našom Regijom, posebno u oblasti drvoprerađivačke i prehrambene industrije.

ODRŽAN SEMINAR NA TEMU «KAKO ORGANIZIRATI NASTUP NA SAJMU»

REZ Agencija je, na inicijativu predstavnika Udruženja-udruge privrednika "Biznis centar" Jelah-Tešanj, 05. februara 2008. godine u Jelahu organizirala i održala seminar na temu "Kako organizirati nastup na sajmu".

Predavači na seminaru su bili Ahmet Hadžavić, GTZ konsultant i predavač sa dugogodišnjim praktičnim iskustvom u organizaciji i izlaganju na domaćim i inozemnim sajmovima, i Mujo Grbić dizajner, konsultant za osmišljavanje, pripremu i izradu izložbenih štandova na sajmovima.

Pored niza vrlo korisnih informacija, neophodnih za što potpunije shvatanje potrebe i značaja prisustvovanja i izlaganja na sajmovima, polaznici ovog seminara imali su priliku upoznat se i sa konkretnim primjerima iz bogate prakse i iskustva predavača, vezanim za nastup, kako na domaćim, tako i na inozemnim sajmovima.

Seminaru je prisustvovao velik broj privrednika sa područja Tešnja i Jelaha.

Također, ovom prilikom je svim prisutnim predstavljen i projekt Vanjskotrgovinske komore BiH, koja je ove godine podržala projekt BiH - zemlja partner na sajmu GAST 2008. U okviru projekta je zakupljen izložbeni

prostor od 1750 m² na samom sajmu GAST, na kojem bi se pojavile sve domaće firme koje su zainteresirane za nastup na ovom sajmu. Svi prisutni su upoznat sa ovim projektom i načinom prijavljivanja za organizirani odlazak i izlaganje na sajmu GAST.

POČETAK OBUKE IZ PODRUČJA CNC TEHNOLOGIJA OBRADJE DRVETA

Kao dio systemske podrške razvoju i jačanju drvopredaivačke industrije u regiji Centralna BiH, REZ Agencija je, u suradnji sa Univerzitetom u Zenici, 18.02.2008. godine započela program obuke iz područja CNC tehnologije obrade drveta za 19 polaznika iz drvopredaivačkih firmi u regiji Centralna BiH.

Program obuke je strukturiran kroz 17 strukovnih oblasti u obimu od 60 sati, a realizovati će se u periodu februar-mart 2008. godine u prostorijama Mašinskog fakulteta u Zenici.

Trećina ciklusa obuke je usmjerena na CNC programiranje, uz praktičan rad na CNC obradnom centru i izradu praktičnih primjera prototipova namještaja i dijelova namještaja od strane polaznika obuke. Uz obavezan praktičan rad na CNC (kompjutersko i numeričko upravljanje radom mašine) obradnom centru za obradu drveta, svi kandidati će kroz ciklus obuke steći osnovna znanja iz slijedećih oblasti:

- osobine drveta, trajnost i zaštita drveta
- ergonomsko 2D i 3D dizajniranje i modeliranje
- trodimenzionalno (3D) skeniranje jednostavnijih elemenata i njihovo računsko modeliranje
- tehnička dokumentacija (konstruktivno-tehnološka dokumentacija), uz osnove ispitivanja namještaja i dijelova namještaja

- standardizacija i EU tehnička regulativa relevantna za drvopreradu
- odabir alata za obradu drveta i optimizacija tehnologije drvoprerade
- CNC mašine za obradu drveta
- tehnologija izrade stolica i tehnologija izrade lijepljenih ploča
- tehnologija površinske obrade furnira, otpresaka i građevinske stolarije
- tehnno-ekonomsko modeliranje proizvoda

Kao završetak obuke planirana je studijska posjeta sjedištu renomirane firme Masterwood (Rimini, Italija) i održavanje napredne trodnevne obuke polaznika od strane italijanskih eksperata za tehnologije obrade drveta.

SVEČANA PROMOCIJA STUDIJE OPRAVDANOSTI USPOSTAVLJANJA INDUSTRIJSKIH/POSLOVNIH ZONA U REGIJI CENTRALNA BIH

17. decembra 2007. godine u velikoj sali Zeničko-dobojskog kantona održana je svečana promocija Studije opravdanosti uspostavljanja industrijskih/poslovnih zona u regiji Centralna BiH.

Studija je obuhvatila svih 16 općina regije Centralna BiH i predstavlja koristan alat i podsticaj federalnim, regionalnim, kantonalnim i lokalnim promotorima ekonomskog razvoja u profiliranju politika, mjera i instrumenata za podsticanje ekonomskog razvoja, razvoja malog i srednjeg poduzetništva, i privlačenje stranih investicija. Studijom je izvršena procjena koje će efekte uspostavljanje industrijskih zona u Regiji imati na povećanje zaposlenosti, smanjenje siromaštva, kreiranje pozitivnog poslovnog ambijenta, osnivanje i rast malih i srednjih preduzeća, povećanje privredne aktivnosti u Regiji, privlačenje stranih kompanija i investicija, te je ukazano na potrebu za suradnjom javnog i privatnog sektora u realizaciji koncepta razvoja industrijskih zona.

Prezentaciji Studije su prisustvovali Premijer zeničko-dobojskog kantona, ministri iz Zeničko-dobojskog i

Srednjobosanskog kantona, načelnici općina iz regije Centralna BiH, te brojni gosti iz privrednog i nevladinog sektora. Osim Studije prezentirana su i iskustva općina Novi Travnik i Zenica na uspostavljanju industrijskih/poslovnih zona. Ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta prezentiralo je svoj program izgradnje i uspostave poduzetničkih zona u F BiH, a Širbegović Grupacija je iznijela svoja iskustva kod uspostavljanja prve industrijske/poslovne zone od strane privrednika.

REALIZIRAN PROJEKT UNAPREĐENJA RAZVOJA POLJOPRIVREDE U GORNJEVRBASKOJ REGIJI

Krajem februara 2008. godine, uspješno je uveden kraju jednogodišnji program unapređenja razvoja poljoprivrede na području općina Bugojno, Donji Vakuf, Gornji Vakuf/Uskoplje i Jajce (VAAP projekt), koji je implementirala REZ Agencija. Projekt je finansiralo Ministarstvo poljoprivrede Vlade Sjedinjenih Američkih Država, putem američke humanitarne organizacije PFD (Partners for Development), čije je sjedište u Sarajevu. Ovaj projekt, vrijedan 200.000 KM, je imao za cilj da poboljša uslove za održivi razvoj poljoprivrede, kreira nova radna mjesta, te da unaprijedi poljoprivredne i tržišne sposobnosti proizvođača iz Gornjovrbasko regije.

U sklopu realizacije projekta poseban naglasak je stavljen na jačanje NUPP-a (Nezavisno udruženje poljoprivrednih proizvođača Gornjovrbasko regije) u cilju njegovog pozicioniranja na čelo poljoprivrednih razvojnih procesa u Gornjovrbasko regiji. Angažiran je agronom, uspostavljena administracija Udruženja sa izvršnim menadžerom i tehničkim sekretarom, a u suradnji sa općinom Bugojno, obezbijedene su i prostorije za potrebe Udruženja. Tokom čitavog perioda implementacije projekta članovima i uposlenicima udruženja NUPP je obezbijedena tehnička podrška od strane uposlenih REZ Agencije.

Za osoblje i članove Udruženja organizirani su odgovarajući seminari radi unapređenja njihovih znanja i vještina, kako bi što kvalitetnije odgovorili zahtjevima suvremenog tržišta.

Uposlenici NUPP-a su pohađali 11 različitih semi-

nara, dok je 250 poljoprivrednih proizvođača pohađalo 17 seminara/treninga, organiziranih u skladu sa najaktuelnijim problemima i potrebama poljoprivrede Gornjovrbasko regije.

Osnovano je Agro vijeće, čiji su članovi predstavnici općinskih službi za poljoprivredu, udruženja/udruge poljoprivrednih proizvođača, NUPP, REZ Agencija i predstavnici donatora (PFD), sa ciljem usvajanja efikasnije politike u poljoprivredi putem partnerstva između lokalnih vlasti i udruženja/udruga poljoprivrednih proizvođača..

Uz tehničku asistenciju REZ Agencije, NUPP je omogućio svojim članovima, ali i drugim poljoprivrednicima, da zauzmu bolji položaj na tržištu. Ovo je ostvareno kroz organiziranje zajedničke nabavke sjemena, te obezbjeđivanje povoljnijih finansijskih uslova pri nabavci. REZ Agencija i NUPP su izvršili analizu tržišta i inicijalne pregovore sa otkupljivačima malina, kako bi članovi NUPP-a mogli imati bolju pregovaračku poziciju i ostvariti višu otkupnu cijenu zrele maline.

Upošljavanjem agronoma i proširivanjem usluga ostvaren je značajan pomak ka ostvarivanju finansijske samoodrživosti NUPP-a.

Uz sve navedeno, REZ Agencija je prikupila informacije o potencijalnim donatorima zainteresiranim za podršku poljoprivredi, te asistirala NUPP-u u pripremi i podnošenju prijedloga projekata.

Značajni naponi su uloženi i u unapređenje suradnje između općina i poljoprivrednih proizvođača sa ciljem poboljšanja usluga prema poljoprivrednicima. Projektom su poboljšane usluge općina i na taj način je omogućeno i NUPP-u da na partnerskom odnosu sa općinama gradi bolju budućnost za poljoprivrednike Gornjovrbasko regije.

Sajam "Dani maline" u Novom Travniku

DODIJELJENI CERTIFIKATI ZA USPJEŠNO ZAVRŠEN PRVI SEMESTAR CISCO AKADEMIJE

Kao dio CISCO svjetske edukacione mreže, REZ - Regionalna razvojna agencija za regiju Centralna BiH je krajem mjeseca februara izvršila dodjelu certifikata, izdatih od strane glavnog ureda CISCO Akademije iz San Francisca. Certifikati su dodijeljeni za uspješno završen prvi semestar Akademije mrežnih tehnologija.

Od ukupno 64 upisana kandidata, njih 56 su dobili certifikat za prvi semestar i time stekli pravo na nastavak

obuke u drugom semestru, u sklopu programa CCNA (Cisco Certified Network Associate). CCNA je osnovni nastavni program dizajniran tako da polaznike nauči osnovnim znanjima i vještinama potrebnim za dizajniranja, izradu i održavanje manjih i srednje velikih računarskih mreža.

Osim dodjele certifikata REZ Agencija je uspješno obavila upis 12 novih kandidata u prvi semestar CISCO Akademije mrežnih tehnologija u Zenici.

Prva generacija CISCO Akademije

REZ AGENCIJA ORGANIZIRALA KURSEVE POSLOVNOG ENGLESKOG JEZIKA

Jedan od strateških ciljeva razvoja regije Centralna Bosna i Hercegovina je i jačanje ljudskih resursa kroz sticanje novih znanja i vještina, kako bi se u što većoj mjeri iskoristili fondovi koje nude međunarodni donatori. U skladu s tim REZ Agencija je organizirala tromjesečni kurs poslovnog engleskog jezika za predstavnike malih i srednjih preduzeća i općinskih razvojnih timova iz Regije. Kursevi se održavaju u 5 općina: Bugojno, Maglaj, Tešanj, Travnik i Zenica.

Namijenjeni su uposlenicima malih i srednjih preduzeća, kojima je za obavljanje posla neophodno znanje engleskog jezika radi komuniciranja sa poslovnim partnerima iz inozemstva.

Osim za mala i srednja preduzeća, kursevi su namijenjeni i članovima općinskih razvojnih timova. Njihova uloga u narednom periodu trebala bi biti veoma značajna u procesu pripreme, izrade i podnošenja projektnih aplikacija različitim donatorima, a prije svega Delegaciji Evropske komisije u BiH.

Ukupan broj polaznika je 68: 50 predstavnika domaćih firmi i 18 predstavnika općinskih razvojnih timova.

Kursevi se realiziraju u suradnji sa lokalnim školama/agencijama:

- BHM Zenica
- LETS Talk Maglaj
- TELECENTAR Travnik
- JU "Kulturno sportski centar" Bugojno

Nastava je počela sredinom januara i trajeće do 20. aprila 2008. godine, kada bi svi polaznici trebali dobiti certifikate o odslušanom i položenom kursu poslovnog engleskog jezika. Sve troškove organizacije i realizacije kurseva snosi REZ Agencija. Sredstva su obezbijeđena u okviru projekta „Podrška izvozu i stranim ulaganjima u regiji Centralna BiH“ (REXIS – Regional Export and Investment Support).

ODRŽAN SEMINAR «SPREMNOST ZA IZVOZ»

U 2006. godini holandska organizacija CBI - Agencija za promociju uvoza iz zemalja u razvoju je započela sa implementacijom BSOD programa (Integrirani institucionalni program razvoja izvoza iz Bosne i Hercegovine 2006. – 2010.). Jedan od modula u okviru ovog programa je i EMM modul ili trening lokalnih izvoznih konsultanata (LECs). Ovaj trening je održan u periodu od novembra 2006. do juna 2007. i 22 lokalna konsultanta su uspješno završila obuku.

U cilju promocije LECs konsultanata i primjene stečenog znanja, REZ Agencija je u svojim prostorijama organizirala trening „Spremnost za izvoz“, koji je održan 26. i 27. marta 2008. godine. Ovakvi treninzi bi trebali omogućiti REZ Agenciji da ojača svoje kapacitete i proširi spektar usluga namijenjenih malim i srednjim preduzećima, a promovisanim izvoznim konsultantima sticanje iskustva u vođenju treninga i radu sa preduzećima, što bi trebalo doprinijeti razvoju lokalnog tržišta konsultantskih usluga.

Treningom su obuhvaćene slijedeće oblasti: izvoz u EU, izvozni marketing plan, analize tržišta putem interneta (pronalaženje potencijalnih partnera), kontaktiranje potencijalnih partnera (uz asistenciju konsultanata), EMP / izvozni marketing plan – izrada (spremnost za izvoz –audit, ulazak na tržište), prezentacija rezultata i sljedeći koraci

Na treningu su učestvovala preduzeća «AS» i «Koteks» iz Jelaha, te preduzeće «Krin» iz Zenice.

Princip rada „1 na 1“ (1 firma - 1 konsultant), uz kombiniranje teorije i praktičnog rada, predstavnicima preduzeća je omogućio da dobiju odgovore na konkretna pitanja vezana za izvoz.

...ka **REZ**ultatima...

...ka **REZ**ultatima...

Regionalna razvojna agencija za regiju Centralna BiH

**Šta naš poslovni tim
nudi svojim korisnicima?**

- Izradu poslovnih planova
- Izradu marketing planova
- Izradu promotivnih planova
- Izradu planova prodaje
- Istraživanje tržišta
- Finansijski menadžment
- Posredovanje u pronalaženju finansijski resursa
- Posredovanje u pronalaženju stranih poslovnih partnera
- Treninge
- Angažman stranih eksperata